

Criza părții

„Tot ceea ce se află în inconștient vrea să devină eveniment,
iar personalitatea vrea și ea să evolueze,
ieșind din condițiile ei inconștiente, și să se trăiască pe sine ca întreg.”

C.G. Jung

Atașamentul universitarilor la ideile suficiente specializării constituie un sindrom al unei crize. Este criza fragmentării cunoașterii în faza decadentă a modernității.

Desigur, nu doar ei suferă de contaminare. Sunt vizibile simptomele la intelectualitate în general. Analizele superficiale, prevalent textualiste, cantonate în detaliu, adesea irelevante pentru context, formalizarea prețioasă, care opacizează esența prin obsesia pentru simplificare, sunt caracteristicile maladiei numite postmodernism.

Pentru universitari criza are un efect greu de localizat: într-un fel sau altul se transferă generațional. Nefiind o criză cu o fază, ea poate să se producă în valuri succesive, să se reproducă la nivelul structurilor gândirii generații după generații. De altfel, nu este deloc întâmplător că postmodernismul este perceput ca o criză care durează deja de o jumătate de secol, cel puțin. Adică s-a depășit de circa trei ori orizontul așteptărilor generaționale.

Fixația în comoditate, forma pe care o ia la vedere criza în rândul universitarilor, este puțin discutată datorită asumției că ar ține de standardele intelectuale specifice mediului academic. Din păcate, disimularea în tradiție a crizei postmoderniste din învățământul superior își atașează pentru rezistență construcții teoretice sectariste de tipul performanței utilitariste a specializării înguste.

În fapt, partea complicată a crizei constă în unilateralizarea formației intelectuale până la stadiul apocaliptic al incapacității de comunicare verbală. Transmiterea virusului crizei la studenți s-a făcut, bunăoară, prin generalizarea testelor-grilă ca procedură de examinare a pregătirii. Grozăvia încă nu și-a făcut toate menderile în privința sărăcirii facultății de comunicare, dar sunt detectabile deja eșecuri în privința socializării prin înmulțirea atitudinilor deviate în raport cu învățarea.

Partea cea mai contraproductivă a intervalului comodității universitare constă în secătuirea resurselor umane pentru cercetare fundamentală. Pandantul acestui eșec este mimarea cercetării, aplicarea invariabilă de scheme preformate de analiză a unor fapte izolate, copierea soluțiilor de la un caz la altul. Reculul învățării precede criza cunoașterii. Iluzia performanței prin centrarea exclusivă pe detaliu și pe cantitativ în cercetare întreține confortul analizei, dar anulează satisfacția sintezei. Suntem genii pentru detaliul măsurabil și handicapați pentru înțelegerea contextului. Pericolul poate fi, dacă totul durează, de moarte pentru relevanța cercetării.

În economie sunt relevante atât modelele cantitative, cât și modelele calitative. Pentru economiile de scară și tot ceea ce presupune analiză macroeconomică folosirea doar a modelelor cantitative duce la concluzii suficiente lor, dar nu și bunului mers al realității.

Într-o ordine de prevalență, modelele explicative pentru analiza macroeconomică au mai mare greutate în legitimarea soluțiilor. La acest nivel de complexitate, de altfel, modelele cantitative dau informații aproximative, oricum distorsionate prin necomensurarea efectelor multor factori. Aprecierea rămâne singura posibilitate de a ajunge la adevăr, adică interpretarea datelor în contextul definit de referențialele unei teorii economice agreeate.

Acest adevăr nu este respectat acolo unde nu este cunoscut. Căci nu altfel stau lucrurile în mediul universitar economic unde funcționează suficiența abordărilor cantitative, a modelelor de tip econometric, care fac la modul absolut abstracție de modelul explicativ și de fundamentele teoretice adecvate nevoii explicației demersului pentru o soluție sau alta.

Astăzi este evidentă, pentru cei care sunt serioși și doresc să vadă, nevoia uriașă de modele explicative pentru procesele tranzitive postcomuniste și de natură integrativă, în general pentru comportamentul economiilor emergente. Percepția că în realitate se reperează distorsiuni are un suport tocmai în slaba preocupare pentru modelele explicative pe care să se întemeieze strategiile de schimbare.

Un aspect ciudat al situației este că funcționează credința existenței a două grupări: una corectă, ce exersează cu instrumente cantitative pe care le consideră o valoare în sine, și alta, hulită, pentru că se încapățânează să propună modele explicative ca și când ar face acest lucru pentru a declara ca inutile modelele cantitative. Pare să fie un conflict, deși, mai degrabă, este vorba de o înțelegere întemeiată, și la unii și la ceilalți, pe suficiență. Grupările, deși formal și zgomotos se resping, sunt complementare în esență. Colaborarea dintre grupări ar putea să fie o variantă a ieșirii din criză. O altă variantă, poate mai substanțială, ar fi ca și o grupare și cealaltă să-și completeze orizontul spiritual cu ambele perspective de abordare tocmai pentru a servi cunoașterea în mod durabil și a liniști orgoliile lor în mod constructiv.

... Qui suiipsius spiritus tam multa devorat...

Marin Dinu

Sumar

Importanța instituțiilor financiare nebankare și a piețelor de capital în economie. Cazul României	
■ Marilen Pirtea, Laura Raisa Iovu, Marius Cristian Miloș	3
Principalele sectoare economice cu avantaje comparative și competitive în comerțul exterior al României	
■ Adriana Giurgiu	11
Universitatea – model biologic rațional	
■ Ion Gh. Roșca, George Moldoveanu	45
Reconstrucția în estul european	
■ Dan Popescu	53
Evaluarea individuală și agregată a performanței managementului instituțiilor de credit	
■ Nicolae Dardac, Iustina Alina Boitan	61
Marketingul senzorial – instrument de evaluare a satisfacției consumatorului în turismul balnear	
■ Nicolae Alexandru Pop, Aurelia-Felicia Stăncioiu, Nicolae Teodorescu, Suzana Pretorian	71
Etosul managementului costurilor	
■ Sorinel Căpușneanu	79

Notă: Autorii sunt responsabili de clarificarea dreptului de utilizare a informațiilor cuprinse în articole.

Revizie text: Gabriela Ochiană
Tehnoredactare computerizată:
Nicoleta Bobocea
Grafică: Alexandru Ion
Difuzare și abonamente:
Viorela Petrici (021/312.22.48 – int. 24)

Indexări în baze de date:
Research Papers in Economics (RePEc)
<http://www.ideas.repec.org>
Directory of Open Access Journals (DOAJ)
<http://www.doaj.org>
CNCSIS categoria B+

www.economieteoreticasiaplicata.ro; www.ectap.ro
Recepție texte: economia.ta@edeconomica.com